

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 384/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. augusta 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Grösslingová 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co 321/2014 zo 16. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co 321/2014 zo 16. marca 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu zo 16. marca 2015“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) sťažovateľ podal návrh na zaplatenie sumy 69 707,23 € z titulu mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania. Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C 50/2012-210 z 29. júla 2013 návrh sťažovateľa zamietol stotožniac sa s tvrdeniami odporcu o premlčaní ním uplatneného práva na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu z 29. júla 2013 odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 23 Co 321/2014-269 zo 16. marca 2015 potvrdil rozsudok okresného súdu z 29. júla 2013 s tým, že vznesenú námietku premlčania uplatneného nároku posúdil taktiež ako opodstatnenú, pretože nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nebol uplatnený v dvojročnej subjektívnej lehote od vystavenia posudku na základné bodové ohodnotenie.

Sťažovateľ dovolanie nepodával, pretože mal vedomosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 165/2014 zo 17. marca 2015 v obdobnom prípade dovolanie odmietol ako procesne neprípustné.

Podľa sťažovateľa súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci nesprávne posúdili vznesenú námietku premlčania, čo malo za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na primerané hmotné zabezpečenie občana, ktorý nie zvláštnej viny stratil spôsobilosť na prácu zaručeného čl. 35 ods. 3 ústavy a čl. 39 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ústavy.

Krajský súd sa podľa sťažovateľa v otázke premlčania nároku stotožnil s arbitrárnym výkladom okresného súdu týkajúcim sa § 7 ods. 3 vyhlášky ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“) a neakceptoval tvrdenie sťažovateľa, že nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia nie je možné premlčať, pretože vzniká až na základe rozhodnutia súdu, ktoré je vo vzťahu k existencii dôvodov na vznik nároku konštitutívne výrokom o existencii prípadu hodného osobitného zreteľa v čase rozhodovania súdu.

Krajský súd námietku premlčania žalovaného posúdil nesprávne a odlišne ako v inom obdobnom prípade zamestnanca s rovnakou chorobou z povolania toho istého zamestnávateľa v rozsudku č. k. 23 Co 261/2011-413 z 30. apríla 2012, v ktorom konštatoval, že až do pozitívneho rozhodnutia súdu o nároku tzn. mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia a bolesť neexistuje subjektívne právo poškodeného na primerané zvýšenie uvedeného nároku, a preto nemôže dôjsť ani k premlčaniu uvedeného nároku. V súlade s čl. 12 ods. 1 druhej vety ústavy sťažovateľ očakával, že krajský súd vyhodnotí vznesenú námietku premlčania aj v jeho veci ako nenáležitú a bez právnych účinkov.

Súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci podľa sťažovateľa na zodpovedanie podstatnej otázky, a to aké účinky má rozhodnutie súdu na základe § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb., aplikovali nesprávny výklad tohto ustanovenia, ktorý je v rozpore s právnou teóriou a právnymi princípmi.

V rozsudku zo 16. marca 2015 krajský súd uviedol, že poškodený sa o škode na zdraví spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v momente, keď je jeho zdravotný stav po skončení liečby natoľko ustálený, že je zistiteľné, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu jeho spoločenského uplatnenia v živote a v spoločnosti, a keď je objektívne

možné vykonať hodnotenie, pričom tento moment považoval za začiatok plynutia premlčacej doby pre uplatnenie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že krajský súd podľa neho opomína a absolútne sa nevysporiada so základným predpokladom pre priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorým je podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. zistenie prípadu hodného osobitného zreteľa, t. j. nerozlišuje medzi nárokom na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a tzv. základným nárokom na odškodnenie.

Sťažovateľ poukázal na to, že predmetom konania pred okresným súdom je spravodlivé finančné zadosťučinenie – mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vzhľadom na výnimočný charakter jeho prípadu podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Podľa sťažovateľa základný nárok na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe priznaného bodového hodnotenia z posudku, právo na úhradu zvýšeného odškodného za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. a mimoriadne zvýšenie odškodnenia, resp. náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sú separátne, oddelené plnenia, ktoré sú samostatne uplatniteľné v rámci občianskeho súdneho konania.

Tvrdenie súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci, že uplatnený nárok tvorí nedeliteľný celok, je nezmyselné a nemá oporu v platnom právnom poriadku. Sťažovateľ pre účely podloženia svojej argumentácie poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 7 Sžso 56/2008, v ktorom tento súd na strane 6 uviedol:

„Mimoriadne zvýšenie odškodnenia, vyplatené na základe rozhodnutí súdov, je iným nárokom, ktorý so základným nárokom na odškodnenie nemožno zamieňať, pretože rozhodovanie súdu na základe § 7 ods. 3 vyhlášky je rozhodovaním súdu o inom nároku, vyplývajúceho z choroby z povolania.“

Z uvedeného podľa sťažovateľa vyplýva, že začiatok plynutia premlčacej doby je vo vzťahu k základnému právu na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia a vo vzťahu k právu na dvojnásobné zvýšené odškodnenie v zmysle § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. viazaný, resp. odvíja sa od poznatkov z posudku, kým pri spravodlivom finančnom zadosťučinení sa odvíja výhradne od konštitutívneho rozhodnutia súdu na základe poznatkov z vykonaného dokazovania preukazujúceho výnimočnosť a osobitný zreteľ prípadu v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.

Sťažovateľ považuje za absurdný argument, podľa ktorého právo poškodeného uplatniť nárok na zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. na súde vzniká okamihom, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá, a ak uvedené právo nevykoná, plynutím času sa premlčí.

V § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. je podľa sťažovateľa explicitne vyjadrený zámer normotvorcu zvyšovať výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v prípadoch hodných osobitného zreteľa, nezávisle od limitov stanovených v § 7 ods. 2 tejto vyhlášky kreovaním osobitného plnenia – mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia a navyše môže dôjsť aj k opätovnej aplikácii § 7 ods. 3 uvedenej vyhlášky v prípade, ak choroba vyvolá nové následky na zdraví poškodeného.

V preskúvanom konaní boli sudy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci podľa sťažovateľa povinné zisťovať a konštitutívne rozhodnúť o otázke, či následky choroby z povolania u neho predstavujú prípad hodný osobitného zreteľa, a v prípade, ak by dospeli k pozitívnemu záveru o tejto otázke, mali by zaviazat žalovaného na náhradu mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Súd však pri rozhodovaní o mimoriadnom zvýšení odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia konštatovanie o zistení prípadu hodného osobitného zreteľa nevykonáva samostatným výrokom. Rozhodnutie je inkorporované do rozhodnutia

na plnenie – mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Sťažovateľ ani nemôže požadovať určenie tohto stavu, t. j. podať žalobu v zmysle § 80 ods. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pretože môže žalovať priamo plnenie, a teda v súlade s konštantnou judikatúrou nemá naliehavý právny záujem na tomto určení.

Podaným návrhom sa sťažovateľ v konaní domáha podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. zvýšenia základnej sumy odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, t. j. rozhodnutia právnej otázky, o ktorej je oprávnený rozhodnúť len všeobecný súd, pričom jeho rozhodnutie je podľa sťažovateľa konštitutívnym aktom aplikácie práva (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 23/96 z 30. septembra 1996, judikát č. 53/1997, zošit č. 5– 6, s. 169), ktorý konštituuje novú právnu situáciu a pôsobí ex nunc. Podľa sťažovateľa je jednoznačné, že až do pozitívneho rozhodnutia súdu o podanom návrhu neexistuje subjektívne právo sťažovateľa na zaplatenie zvýšenej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, a preto pred rozhodnutím súdu o tomto nároku nemôže dôjsť ani k premlčaniu takého práva.

Podľa sťažovateľa argumentácia krajského súdu uvedená v jeho rozsudku zo 16. marca 2015 nedáva odpoveď na skutočnosť, že sťažovateľ nemal a do právoplatného pozitívneho rozhodnutia všeobecného súdu o jeho návrhu nemá právo na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu podľa § 7 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb., na základe ktorého by mohol vyzvať odporcu na dobrovoľné plnenie povinnosti pred podaním svojho návrhu, resp. vyzvať odporcu na uzatvorenie mimosúdnej dohody alebo súdneho zmieru, t. j. nemá majetkové právo podliehajúce premlčaniu.

V danom prípade podľa sťažovateľa nedošlo k premlčaniu nároku, t. j. k uplynutiu času ustanoveného v zákone na vykonanie práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v § 7 ods. 1 a 2 vyhlášky

č. 32/1965 Zb., t. j. vznesením námietky nemôže dôjsť k zániku nároku patriaceho k obsahu práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v § 7 ods. 1 a ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb., pretože takýto právny nárok ešte nevznikol a vznikne až konštituovaním zodpovedajúceho práva (a to rozhodnutím súdu).

Podľa sťažovateľa právny názor krajského súdu, podľa ktorého za deň počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka považuje deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, keď už možno objektívne urobiť bodové hodnotenie, je relevantná výlučne k vystaveniu posudku na základné bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady za bolesť ako dávok úrazového poistenia. Nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa sťažovateľa konštituuje až všeobecný súd svojím rozhodnutím, v ktorom musí konštatovať existenciu prípadu hodného osobitného zreteľa, pričom tento stav podľa neho nemusí existovať v období dvoch rokov od vystavenia posudku na základné obodovanie sťaženia spoločenského uplatnenia. Sťažovateľ ďalej zdôraznil, že na vznik nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nepostačuje ustálenie zdravotného stavu a vznik situácie, keď je možné pristúpiť k hodnoteniu (to sú predpoklady na tzv. základný nárok), ale je potrebné konštatovať mimoriadnosť prerokúvaného prípadu. Krajský súd podľa sťažovateľa v predmetnej veci aplikoval nesprávnu právnu normu, a to § 106 Občianskeho zákonníka na základe nesprávneho výkladu § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb., čím porušil všetky ním označené práva.

K otázke premlčania sťažovateľ poukazuje na právny názor Okresného súdu Galanta v obdobnom konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 174/2008 vyslovený v jeho rozhodnutí zo 6. júla 2010, podľa ktorého *„nie je možné sa stotožniť s názorom odporcu, že navrhovateľ si svoj uplatnený nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia uplatňuje v zmysle posudkov z rokov 1986 a 2000 a to z toho dôvodu, že z týchto posudkov môže byť odvodzovaný nárok navrhovateľa na základné odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom v prípadoch posudzovania nároku na mimoriadne*

zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia tieto posudky sú iba dôkazným prostriedkom preukazujúcim existenciu choroby z povolania... Taktiež súd vo veci zaujal stanovisko, že nie je možné sa stotožniť s argumentáciou odporcu, pretože v prípade progresujúcej choroby z povolania tak, ako je tomu v prípade navrhovateľa, nie je možné jednoznačne určiť časový bod, od ktorého by bolo možné v zmysle argumentácie odporcu počítat plynutie premlčacej lehoty, pretože od vypracovania posudkov z rokov 1986 a 2000 dochádza v zmysle vykonaného dokazovania ako to vyplýva aj z najčerstvejšej prepúšťacej správy k vzniku stále nových prejavov choroby navrhovateľa.“.

Krajský súd tým, že nerozhodol o zamietnutí vnesenej námietky premlčania, nerešpektoval podľa sťažovateľa ani judikatúru najvyššieho súdu (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 23/96 z 30. septembra 1996, judikát č. 53/1997, zošit č. 5– 6, s. 169). Výklad právnych predpisov, ktorý krajský súd použil, je podľa sťažovateľa z právneho hľadiska absolútne nesprávny a z celospoločenského hľadiska s poukazom na účel uvedenej právnej úpravy neprijateľný.

Sťažovateľ poukázal na to, že § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. priznáva len možnosť priznať zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia rozhodnutím súdu, t. j. právo na zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nie je nárokovateľné, čo potvrdzuje aj jediné kritérium, ktoré je pri jeho priznaní zohľadňované, a síce fakt, že ide o prípad hodný osobitného zreteľa. Ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. predstavuje prostriedok na odstránenie tvrdosti zákona.

Sťažovateľ poukázal na to, že na základe zákona má iba „právo na možnosť“ zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia súdom, t. j. podľa neho nejde o právo v pravom zmysle, pretože nositeľom právneho nároku sa stane až na základe úvahy a pozitívneho rozhodnutia súdu.

V danom prípade uplatnením námietky premlčania podľa sťažovateľa nemôže dôjsť k zániku nároku patriaceho k obsahu práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v § 7 ods. 1 a ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb., pretože takýto právny nárok ešte nevznikol a vznikne až konštituovaním zodpovedajúceho práva (a to rozhodnutím súdu).

Podľa sťažovateľa súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci vychádzali z nesprávneho vyhodnotenia účelu mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré sa od základného nároku zásadne líši. Vecná príslušnosť rozhodovať o základnom nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia prináleží organizačným zložkám Sociálnej poisťovne na základe § 178 a § 179 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) v rámci konania o dávkach úrazového poistenia, ktoré sú definované v § 13 ods. 3 tohto zákona, podľa ktorého sa za dávku úrazového poistenia podľa písm. h) považuje náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Sťažovateľ následne poukázal na to, že mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. nie je dávkou úrazového poistenia, o ktorej rozhoduje Sociálna poisťovňa v dávkovom konaní, ale všeobecný súd v osobitnom režime, a preto sa na tento nárok nevzťahuje ani § 114 zákona o sociálnom poistení o premlčaní nároku na výplatu dávky, ktorý sa vzťahuje len na dávky sociálneho poistenia.

Sťažovateľ vo vzťahu k hodnoteniu splnenia dôvodov hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní všeobecného súdu uviedol:

„Okresný súd Galanta ako aj Krajský súd v Trnave delí nárok na zvýšenie podľa § 7 ods. 3 vyhlášky 32/1965 Zb. na dva celky, a to vždy vo vzťahu k jednotlivým lekárskeým posudkom, pričom aplikuje nesprávne § 106 OZ o premlčaní, čím v rozpore s účelom mimoriadneho zvýšenia SSU v prípade hodnom osobitného zreteľa nazerá na sťažovateľa

z pohľadu čiastkových bodových hodnotení, a nie ako na celok. Tým sa dostáva do pozície, kedy hodnotí dôvody vystavenia posudku samostatne, čím v skutočnosti nikdy nemôže dôjsť za danej situácie k dôvodnosti tvrdenia existencie prípadu hodného osobitného zreteľa, nakoľko 300 bodov ani 400 bodov samostatne k maximálnemu možnému rozsahu bodovania 1000 bodmi neobstojí. Uvedené jednoznačne preukazuje nesprávnosť úvah všeobecných súdov a porušenie základných práv sťažovateľa. Prípad hodný osobitného zreteľa sa predsa určuje vo vzťahu k fyzickej osobe ako celku, preto vždy treba na sťažovateľa nazerať ako na poškodeného chorobou z povolania, ktorá uňho vyvolala sťaženie spoločenského uplatnenia vyjadrené základným počtom bodov v rozsahu 70 % z celku.“

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 24/2012 z 31. októbra 2013, v ktorom generálny prokurátor Slovenskej republiky namietal, že „... súdy nesprávne právne posúdili vec pri inštitúte premlčania. Uviedol, že samotné bodové ohodnotenie poškodenia zdravia podľa vyhláškou ustanovených sadzieb sa nepremlčuje. Premlčuje sa iba nárok na náhradu škody (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ktorý je možné konkretizovať na základe posudku ošetrojúceho lekára. Poznamenal, že pokiaľ nárok na náhradu škody tvorí jeden celok, premlčacia doba začína plynúť až vtedy, keď sa poškodený dozvie o celej škode. Súd tak plynutie premlčacej doby posúdil nesprávne.“

Sťažovateľ ústavný súd požiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré odôvodnil takto:

„Pre výrazný zásah do základných práv sťažovateľa, rovnako tak pre vyvolanie stavu právnej neistoty a nedôvery v zákonné a spravodlivé vyriešenie veci, ako aj so zreteľom na fakt, že porušením základných práv došlo k zmareniu legitímneho očakávania sťažovateľa, že v jeho veci bude rozhodnuté podľa objektívneho práva, došlo taktiež k porušeniu právnej istoty, že v rovnakých veciach bude rozhodované rovnako a v rovnakých veciach dôjde k rovnakej interpretácii a aplikácii práva, sťažovateľ žiada, aby mu bolo rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky priznané finančné

zadosťučinenie vo výške 1.000,- EUR. Tvrdíme, že výška požadovaného finančného zadosťučinenia je vzhľadom k rozsahu a početnosti zásahov primeraná a spravodlivá.“

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 23 Co 321/2014 zo 16. marca 2015 porušil jeho základné práva podľa čl. 20, čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, uvedené rozhodnutie zruší a vec vráti krajskému súdu a ďalšie konanie, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 20, čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu zo 16. marca 2015. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v tvrdení, podľa ktorého súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci nesprávne aplikovali § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v spojení s § 106 Občianskeho zákonníka, keď jeho právo na priznanie mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia posúdili ako premlčané s tým, že ako začiatok plynutia premlčacej lehoty uvedeného nároku považovali okamih, keď sa po zistení choroby z povolania ustálil zdravotný stav poškodeného natoľko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia, t. j. za začiatok plynutia premlčacej lehoty považovali deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, keď je možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Podľa názoru sťažovateľa je premlčanie práva na priznanie mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vylúčené, pretože začiatok plynutia premlčacej doby je v tomto prípade možné viazať len na rozhodnutie všeobecného súdu o ňom, ktoré má konštitutívne účinky pre vznik tohto nároku.

Ústavný súd preskúmal obsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu zo 16. marca 2015, v ktorom tento súd v podstatnom uviedol:

„Krajský súd v Trnave ako súd odvolací... dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vecne správny.

Predmetom konania je mimoriadne zvýšenie odškodnenia za SSU navrhovateľa, ktorý sa domáhala stonásobku základného bodového hodnotenia, t. j. 69.707,23 eura (vychádzajúc zo 700 bodov x 30 Sk za bod = 21.000 Sk x 100 = 2.100.000 Sk). Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľa zamietnutý. Navrhovateľ si uplatnil nárok na mimoriadne zvýšenie SSU na základe lekárskeho posudku z roku 1983, podľa ktorého výška dosiahnutých bodov SSU predstavovala 300 bodov a na základe lekárskeho posudku z roku 2012, podľa ktorého výška dosiahnutých bodov za SSU predstavovala 400 bodov. Sporným medzi účastníkmi ostalo, či sa nárok na mimoriadne zvýšenie SSU premlčuje a či nárok, ktorý navrhovateľovi vznikol na základe posudku z roku 2012 zakladá právo navrhovateľa

na mimoriadne zvýšenie SSU podľa § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia.

V danom prípade základnou spornou otázkou, s poukazom na námietku premlčania vznesenú v priebehu konania odporcom ako aj vedľajším účastníkom bolo, či nárok uplatnený žalobou je alebo nie je premlčaný.

Inštitút premlčania má viesť oprávnený subjekt k tomu, aby pod sankciou premlčania uplatnil svoje právo v zákonom stanovených lehotách. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch a to aj za cenu strany vynútiteľnosti práva. Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia lehota a to subjektívna v ods. 1 cit. § 106 a objektívna v ods. 2 cit. § 106 Občianskeho zákonníka. Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej lehoty je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia lehota pritom môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej lehoty, ktorú nemožno prekročiť. Subjektívna premlčacia lehota je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek a to 1.) kedy sa poškodený dozvie o škode, pričom sa vyžaduje preukázaná vedomosť (nestačí možnosť takej vedomosti) poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do takej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť, vyčíslieť v žalobe na súde. Okamih vedomosti poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí kryť s okamihom škodovej udalosti, či s protiprávnym konaním. Druhou zložkou subjektívnej premlčacej lehoty je, kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, touto osobou bude obvykle priamo škodca, ktorý ju spôsobil, v niektorých prípadoch to môže byť iná osoba. ...

Podľa názoru odvolacieho súdu uplatnený nárok na mimoriadne zvýšenie SSU v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. v dôsledku zistenej choroby z povolania je nárokom na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. Ak obsahom nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Pokiaľ aj navrhovateľ poukazoval na rozhodnutia súdov, ktoré opakovane konštatovali konštitutívnosť rozhodnutia súdu o nároku v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb., tieto rozhodnutia nemajú žiaden vplyv na posúdenie otázky premlčania, majú vplyv na posúdenie otázky splatnosti nároku a s tým súvisiacim nárokom

na úroky z omeškania. Zo skutočnosti, že o nároku v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. môže rozhodnúť len súd, nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť, že tento nárok nepodlieha premlčaniu. Opačný výklad by bol v rozpore s princípom právnej istoty, kedy by poškodenému umožňoval bez akéhokoľvek časového obmedzenia domáhať sa nárokov na náhradu škody na zdraví. Nemožno sa stotožniť správnym názorom navrhovateľa, že premlčanie tohto práva je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia premlčacej doby nie je na čo viazať, pretože o vzniku rozhodnej právnej skutočnosti – výnimočnosti a osobitnom zreteli prípadu – rozhodne až súd. Konštitutívnosť rozhodnutia súdu spočíva len v rozhodnutí o peňažnom nároku na mimoriadne zvýšenie SSU, nejedná sa teda o konštitutívne rozhodnutie súdu o tom, či v danom prípade ide o prípad hodný osobitného zreteľa. Danosti dôvodov hodných osobitného zreteľa existovali v čase, kedy vznikli v danom prípade existovali najneskôr v čase vydania lekárskeho posudku v roku 1983.

Pri posúdení začiatku plynutia premlčacej doby nároku v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb., rozhodujúci je okamih, kedy sa po zistení choroby z povolania ustálil zdravotný stav poškodeného a to natolko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k SSU. Za deň, kedy sa poškodený dozvie o škode, s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za ňu zodpovedá, v zmysle § 106 OZ je potrebné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy je už možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie SSU. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil pritom závisí od vyjadrenia lekára. Podľa § 9 ods. 1 vyhl. č. 32/1965 Zb. sa posúdenie bolestného a SSU vykoná hneď, ako je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, je potrebné vychádzať z premisy, že v čase vypracovania bodového ohodnotenia musel lekár považovať zdravotný stav navrhovateľa za ustálený. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby poškodeného nie je teda viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku alebo lekárskej správy dozvie bodové ohodnotenie svojej ujmy.

S uvedenými závermi korešponduje i konštantná súdna judikatúra. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. MCdo 37/2000 pod R 68/2003 uzavrel, že za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho považovať deň ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Najvyšší súd argumentoval tým, že len čo je ustálený zdravotný stav

poškodeného, možno ohodnotiť bolesť, týmto okamihom je teda bolesť zistená bez ohľadu na to, kedy lekár vyhotoví posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. Posudok je len dokladom potvrdzujúcim vytrpenú a zistenú bolesť. Za dátum zistenia bolesti preto nemožno považovať výlučne deň vyhotovenia posudku ošetrojúceho lekára. Za čas spôsobenia bolesti treba teda považovať deň úrazu alebo iného poškodenia na zdraví a za čas zistenia bolesti okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

Obdobne argumentoval i Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 25Cdo 1256/2006, kde uzavrel, že o škode spočívajúcej v SSU sa poškodený dozvie v čase, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, keďže až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil závisí od vyjadrenia lekára. Na jednej strane síce nestačí sama možnosť poškodeného dozvedieť sa o rozhodujúcich skutočnostiach, na druhej strane však začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nie je viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku či lekárskej správy dozvie konkrétny výsledok bodového ohodnotenia jeho ujmy.

I z vyššie citovanej judikatúry vyplýva, že za deň kedy sa poškodený dozvie o škode z titulu bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia a teda za deň počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 106 OZ, je nevyhnutné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy už možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie, v danom prípade v časti uplatneného nároku na základe lekárskeho posudku z roku 1983 to bolo najneskôr 31. 12. 1983 tak, ako to správne ustálil súd prvého stupňa, aj keď navrhovateľ nepredložil posudok o odškodnení bolesti a SSU, ktorým došlo k obodovaniu SSU na 300 bodov. Súd prvého stupňa správne vychádzal z prepúšťacej správy KPLaT v súvislosti s hospitalizáciou navrhovateľa od 14. 11. 2011 do 18. 11. 2011, kde v závere je uvedené, že v roku 1983 bolo navrhovateľovi priznaných 300 bodov, čomu nasvedčuje aj dátum hlásenia jeho choroby z povolania, t. j. 29. 08. 1983. Navrhovateľovi z hore uvedených dôvodov začala plynúť na uplatnenie jeho časti nároku, ktorú odvodzoval z lekárskeho posudku z roku 1983 subjektívna premlčacia lehota najneskôr 31. 12. 1983 a uplynula 31. 12. 1985. Navrhovateľ si túto časť nároku uplatnil 06. 09. 2012, t. j. po uplynutí premlčacej lehoty. Vzhľadom k tomu, že odporca a vedľajší účastník na strane

odporcu vzniesli námietku premlčania časti nároku navrhovateľa, súd musel na túto prihliaadnúť a v tejto časti nárok navrhovateľa zamietnúť. ...

Časť nároku na mimoriadne zvýšenie SSU si navrhovateľ uplatnil na základe posudku KPLaT z 03. 01. 2012 (č. l. 7), ktorým bolo pre zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa, najmä progresiu v psychickej zložke ohodnotenú odškodnenie za SSU vo výške 400 bodov. ...

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že navrhovateľ bol v pracovnom pomere s odporcom (resp. s jeho právnym predchodcom) na základe uzatvorenej pracovnej zmluvy v období od r. 1974 do r. 1991, v prevádzke na výroku viskóзовého hodvábu v divízii viskóзовého vlákna, pričom v období po priznaní choroby z povolania 01. 02. 1983 (chronickej intoxikácie sírouhlíkom) bol preradený v rámci spoločnosti na inú prevádzku a do roku 1991 nebol vystavený pôsobeniu žiadnej toxickej látky. Od r. 1991 pre zhoršený zdravotný stav pracoval ako šofér. Od 01. 02. 1984 do 24. 11. 1992 bol poberateľom čiastočného invalidného dôchodku z dôvodu zdravotného postihnutia, chronickej intoxikácie sírouhlíkom. Od júla roku 1997 navrhovateľ podniká jednak na základe živnostenského oprávnenia a aj ako spoločník (a konateľ) v spoločnosti JOAL TRANS s. r. o. hlavne v oblasti dopravy. V posudku o odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia vypracovanom Fakultnou nemocnicou akad. L. Déreera, Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie bolo poškodenie zdravia navrhovateľa v zmysle zásad pre hodnotenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia prvotne ohodnotenú na 300 bodov (k návrhu posudok navrhovateľ nepripojil, ale z obsahu spisu vyplýva, že bol vypracovaný v priebehu roka 1983). V roku 2012 pre progresiu zhoršenia zdravotného stavu navrhovateľa v psychickej zložke bolo jeho poškodenie zdravia dohodované posudkom o odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia o 400 bodov na súčasných 700 bodov. Slovenská poisťovňa vyplatila navrhovateľovi z titulu poistného plnenia len základnú sumu za 700 bodov. Z výsluchu navrhovateľa vyplynulo, že v čase, keď začal pracovať u odporcu mal asi 25 rokov. Bol ženatý, v tom čase mal dve dcéry. Aktívne v tom čase športoval, hrával futbal, bol zápasníkom. Zápaseniu sa venoval aj súťažne. Venoval sa aj svojmu synovi, ktorý sa tiež venoval športu, hral vrcholový futbal. Dcéra začala v piatich rokoch gymnastiku, denne sa jej venoval. Bola viac krát majsterka sveta, aj Európy. Začali

ho bolieť ruky, nohy, ramená. Málo spával kvôli bolestiam a z tohto dôvodu išiel k lekárovi, keď v r. 1983 mu zistili chorobu z povolania. Táto choroba z povolania sa u neho prejavila najmä na psychike, ktorá mu dosť narušila život. Prejavovalo sa to skôr doma. Za každú maličkosť vybuchol. Tieto problémy sú teraz ešte horšie. U odporcu pracoval do r. 1991, kedy sám odišiel. Mal 3 deti a chcel, aby sa mali dobre. Kúpil Áviu a začal s ňou jazdiť a podnikať. Dokiaľ nenastúpil na starobný dôchodok, za celý čas, odkedy odišiel od odporcu, vykonával podnikateľskú činnosť v súvislosti s rozvozom. V spoločnej domácnosti žije so svojou manželkou. Problémy, ktoré má v súčasnosti sú tie, že málo spáva, chodí neskoro spať, nevie zaspať, má bolesti na nohách, prehadzuje sa. Niekedy o 6 hod. alebo o 5 hod. ráno pozerá ešte televíziu. Nechodí skoro vôbec medzi ľuďmi a má psa, ktorému sa venuje. Nemá rád ani rodinné návštevy. Pár rokov spáva už sám, teda má problémy aj intímneho charakteru. So zápasením skončil, keď mal 21 r. a futbalu sa venoval asi do 35 – 37 rokov iba ako zábave. S futbalom skončil z dôvodu, že mal bolesti. V minulosti manželke pomáhal, mal veľa priateľov a teraz už pomáha menej a aj priateľov má menej. Tiež chodieval na hokej, venoval sa športu a v 90 tich rokoch chodieval na ryby. Dennú tlač číta pomenej a tiež menej sleduje televíziu z dôvodu, že je nervózny. Má problémy aj s pamäťou. Teraz chodí na bicykli, ale keď prejde kilometer, má ruky a prsty úplne strpnuté. K lekárovi ide s ním manželka a vybavuje aj úradné veci. V čase, keď pracoval u odporcu vedel, že nemá požívať alkohol a bol poučený. Trestne stíhaný z výtržníctva pod vplyvom alkoholu bol niekoľko krát, ale bolo to mimo pracovného času, kvôli nebohému otcovi. Ďalej uviedol, že po priznaní starobného dôchodku podnikal v autodoprave a v súčasnosti už nepodniká. Bol zamestnaný vo vlastnej firme. K príjmom uviedol, že firma už 3 roky nefunguje, predtým už mal veľmi málo roboty, lebo mali odlišné názory s kolegom. Je na tom stále horšie a horšie psychicky. Od roku 1983 psychiatra, psychológa, neurológa nenavštevoval. Chodil len na vyšetrenia k obvodnému lekárovi alebo súkromnému lekárovi. V súčasnosti navštevuje psychiatra, chodí na Kramáre na KPLaT asi 2-3 roky. Na KPLaT nechodieval pretože, po tom ako mu zobrali invalidný dôchodok musel zarobiť peniaze, bol mladý. Bol mu priznaný polovičný invalidný dôchodok v roku 1983.

Odvolačí súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa ohľadne nepreukázania dôvodov hodných osobitného zreteľa,

ktoré by odôvodňovali mimoriadne zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľa, pričom v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku.

Podľa ustálenej súdnej praxe (keďže vyhláška neobsahuje rozsah odškodnenia SSU) predpokladom mimoriadneho zvýšenia SSU je existencia takých skutočností, ktoré umožňujú vyvodiť záver, že obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením SSU, ktoré už samo predstavuje náhradu za preukázateľné nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie a plnenie jeho životných a spoločenských potrieb a úloh. Primerané zvýšenie nad stanovenú najvyššiu výmeru odškodnenia v zmysle ust. § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. prichádza do úvahy len výnimočne, v prípadoch hodných osobitného zreteľa. Pre záver súdu o tom, že navrhovateľ nespĺňa predpoklady pre mimoriadne zvýšenie SSU svedčí najmä fakt, že navrhovateľ od roku 1991 u odporcu nepracuje, bol poberateľom čiastočného invalidného dôchodku do roku 1992, od tejto doby (t. j. 20 rokov) nenavštevoval žiadnych odborných lekárov v súvislosti s ochoreniami, ktorými (ako tvrdil) trpel, psychiatrickú kliniku začal navštevovať posledné dva roky. Od roku 1997 podnikal v oblasti dopravy ako živnostník aj ako spoločník (a konateľ) v spoločnosti s ručením obmedzeným a podľa výpovede samotného navrhovateľa podnikal minimálne do roku 2010 (výpoveď navrhovateľa na č. l. 189). Od roku 2007 je poberateľom starobného dôchodku (prepúšťacia správa č. l. 57). V čase, kedy žiada priznať mimoriadne zvýšenie SSU v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania diagnostikovanou v roku 1983 je vo veku 64 rokov, na nepriaznivom zdravotnom stave navrhovateľa sa podieľa nie len jeho vek, rodinná anamnéza ale aj ďalšie, neprofesionálne ochorenia, tak ako to vyplýva odborného stanoviska KPLaT zo dňa 08. 01. 2013 (č. l. 74), vypracovaného na základe žiadosti súdu prvého stupňa zo dňa 03. 12. 2012. Sotva možno uveriť všetkým tvrdeniam navrhovateľa v odvolaní (ale rovnako aj v návrhu a ďalších vyjadreniach založených v spise) v súvislosti s konkretizáciou ochorení, ktorými má navrhovateľ trpieť po zistení choroby z povolania, keď sám navrhovateľ vo výpovedi (na pojednávaní 09. 05. 2013 č. l. 189) uviedol, akú sumu peňazí si so spoločníkom z podnikania rozdeľovali pričom podotkol, že vzhľadom na to, že musel byť 24 hodín pri telefóne to bola nezaplatená práca. Z výpovede navrhovateľa teda vyplynulo, že práca

navrhovateľa ako podnikateľa bola náročná na čas, išlo o zodpovednú prácu, spočívajúcu okrem iného aj v riadení zamestnaných pracovníkov (odvolanie č. I. 237), vyžadujúcu si aj absolvovanie skúšky na odbornú spôsobilosť, navrhovateľ ju vykonával minimálne v období rokov od 1997 do 2010. Bolo by nemožné vykonávať tak náročnú prácu podnikateľa, ak by navrhovateľ trpel všetkými obmedzeniami v súvislosti s špecifikovanými ochoreniami v podaniach navrhovateľa. Podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné uzavrieť, že obmedzenia navrhovateľa (spôsobené viacerými diagnostikovanými ochoreniami) ako následok choroby z povolania nemožno považovať za splnenie predpokladov pre mimoriadne zvýšenie SSU a obmedzenia boli kompenzované základným odškodnením SSU. Mimoriadnym zvýšením SSU sa odškodňujú prípady, keď osoba čiastočne alebo úplne sa nie je schopná o seba postarať, keď ostane invalidnou a potrebuje pomoc tretej osoby pri vykonávaní základných životných potrieb. Navrhovateľ počas konania sám netvrdil, že by bol jeho zdravotný stav a obmedzenia takého charakteru, že by nebol schopný sa sám o seba postarať v tom smere, že by sa nedokázal vykonávať základné životné potreby a na tieto by potreboval pomoc rodiny.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O. s. p. z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil.“

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu zo 16. marca 2015 vyplýva, že v predmetnej veci tento súd uplatnený nárok sťažovateľa posúdil odlišne v dvoch jeho častiach – v prvej časti ho posúdil ako nárok uplatnený na základe bodového hodnotenia obsiahnutého v znaleckom posudku z roku 1983 (t. j. najneskôr z 31. decembra 1983) a v druhej časti ako nárok uplatnený na základe bodového hodnotenia obsiahnutého v znaleckom posudku z 3. januára 2012. Krajský súd oba uplatnené nároky posudzoval samostatne a zamietol ich z rôznych dôvodov. Časť nároku sťažovateľa uplatneného na základe znaleckého posudku z roku 1983 zamietol z dôvodu premlčania a časť jeho nároku uplatneného na základe znaleckého posudku z 2012 zamietol z dôvodu nesplnenia podmienky pre jeho priznanie, a síce neexistenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na priznanie mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti rozporuje odôvodnenie rozsudku zo 16. marca 2015 týkajúce sa časti uplatneného nároku na základe znaleckého posudku z 1983. Krajský súd uvedenú časť odôvodnenia v rozsudku zo 16. marca 2015 založil na ustálenej judikatúre všeobecných súdov, ktoré sťaženie spoločenského uplatnenia považujú za majetkové právo viazané na konkrétnu osobu, ktoré sa premlčuje, pretože jeho obsahom je peňažná satisfakcia, ktorá je priznávaná na základe nemajetkovej roviny. Práve obsah uvedeného nároku je určujúci, resp. definuje právo na sťaženie spoločenského uplatnenia ako právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Právo na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia má podľa uvedenej judikatúry obdobne charakter majetkového práva, ktoré sa premlčuje, pričom pre začiatok plynutia premlčacej lehoty je rozhodujúci okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného, t. j. vykonania bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia. V prípade, ak neskôr dôjde k „dobodovaniu“ zdravotného stavu poškodeného v dôsledku jeho zhoršenia, je pre ďalšie uplatnenie nároku na mimoriadne sťaženie spoločenského uplatnenia z hľadiska premlčania rozhodujúci tento okamih „dobodovania“ (pozri rozsudky Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 72/2012 z 25. apríla 2012 a sp. zn. 9 Co 187/2012 z 26. februára 2013).

Sťažovateľ vo svojej argumentácii poukázal na názor vyslovený v rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co 261/2001 z 30. apríla 20012, ktorým tento súd rozhodoval o nároku na zvýšenie mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, avšak uplatnenom v dôsledku neskoršieho zhoršenia zdravotného stavu poškodeného, t. j. v dôsledku „dobodovania zdravotného stavu“, podľa ktorého k premlčaniu nároku na priznanie zvýšenia mimoriadneho odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia nemôže dôjsť. K uvedenému ústavný súd poznamenáva, že takýto právny názor vyjadrený v rozsudku krajského súdu vo veci sp. zn. 23 Co 261/2001 týkajúci sa možnosti premlčania nároku na priznanie mimoriadneho odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia je v rámci judikatúry ojedinelý a pre rozhodnutie v predmetnej veci nebol podstatný.

Sťažovateľ taktiež poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 56/2008 z 19. novembra 2008, ktorého predmetom bol nárok na priznanie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v prípade, v ktorom u poškodeného došlo postupom času k zhoršeniu pôvodného zdravotného stavu, pričom ako podstatná sa v tomto konaní riešila otázka možnosti súdu pri rozhodovaní podľa § 7 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. znížiť základné odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia o výšku už poškodenému priznaného mimoriadneho zvýšenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, a najvyšší súd dospel k záveru, že ide o dva samostatné nároky vyplývajúce z choroby z povolania. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že uvedený záver najvyššieho súdu vôbec nepopiera právne závery krajského súdu uvedené v rozsudku zo 16. marca 2015.

V súvislosti so svojou argumentáciou týkajúcou sa konštitutívnych účinkov rozhodnutia súdu o priznaní mimoriadneho odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sa sťažovateľ odvolal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 23/96 z 30. septembra 1996, v ktorom uvedený súd konštatoval v súvislosti s riešením otázky priznania úrokov z omeškania, že povinnosť zaplatiť súdom priznaný nárok na mimoriadne odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia môže vzniknúť až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia tohto nároku. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ v tejto súvislosti účelovo nerozlišuje medzi vznikom možnosti poškodeného uplatniť si na súde svoj nárok v legitímnej nádeji založenej na ustanoveniach zákona na priaznivé rozhodnutie, pričom okamih uplatnenia tohto nároku je rozhodujúci pre začatie plynutia premlčacej lehoty a vznikom povinnosti zaplatiť súdom priznaný nárok v určenej lehote, ktorej sa možno domáhať až po priznaní nároku, a preto jeho argumentáciu nemožno považovať za právne relevantnú.

Podľa názoru ústavného súdu súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci dostatočne poukázaním na konkrétne v konaní vykonané dôkazy a popísaním ich hodnotenia podložili svoje skutkové i právne závery týkajúce sa sťažovateľom uplatneného nároku. Krajský súd sa v rámci odôvodnenia svojho rozsudku zo 16. marca 2015 zaoberal

taktiež argumentáciou predloženou sťažovateľom v konaní o odvolaní, uviedol, akými úvahami sa jej pri hodnotení spravoval, a prečo ním predložené argumenty nepovažoval za relevantné. Samotná nespokojnosť sťažovateľa so závermi krajského súdu uvedenými v jeho rozhodnutí nesvedčí o arbitrárnosti preskúmaného rozhodnutia, resp. o arbitrárnosti záverov v ňom vyslovených a nemôže byť bez ďalšieho ani dôvodom na vyslovenie porušenia ním označených práv.

S ohľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených krajským súdom v rozsudku zo 16. marca 2015, a teda o porušení základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa podľa čl. 46 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 dohovoru.

Sťažovateľ namietané porušenie základných práv podľa čl. 20, čl. 35 ods. 3 a čl. 39 ods. 1 ústavy osobitne neodôvodnil.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (m. m. IV. ÚS 116/05), ako aj základné právo na prácu, a základné právo na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu (m. m. IV. ÚS 146/09, III. ÚS 56/2010, III. ÚS 96/2011). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by

takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd rozsudok krajského súdu zo 16. marca 2015 nepovažoval za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený, nemohlo týmto rozsudkom dôjsť ani k porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2015